

ուստի շտապեց եւ հասաւ այն գիւղը, ուր առջի օրը խուլ պառաւը գինք հիւրընկալէր էր:

Դարձեալ առանձին էր պառաւը՝ նստած իր դռան առջեւ. դարձեալ գիւղն անապատ էր: Թեպետ ինք հացի պատառ մը միայն ուզեց, բայց բարի պառաւը հացն ու պանիրը եւ կուժով գինին մէկտեղ գրաւ առջեւը: Եւ երբ տեսաւ թէ արհուրածակով կ'ուտէր.

— Ես մարած աչքերեղ իմացայ,— ըսաւ,— որ դու շատ անօթի ես. մեր գիւղացիքը ամէնքը լեռները փախան, աւազակներէն կը վախեն:

— Դու չե՞ս վախեր, որ այսպէս մենակ կը նստիս,— հարցուց. Չաւեն քիչ մը ձայնով, քիչ մը նշանացի:

— Իմ վախելու տեղս մնացե՞ր է, որ վախեմ: Ասպատակը երիտասարդ կուզէ, ինձի պէս պառաւներուն վնաս չի հասցներ:

— Դու այնպէս կարծես, բայց հիմկու նորելուկ աւազակները քեզպեսները սուրբ անցուցեր են:

— Է՛հ, ի՞նչ ընեմ,— ըսաւ պառաւը արհամարհ անոք ուսերը ցնցելով,— եթէ սպաննեն՝ թո՛ղ սպաննեն, հազար տարի ապրելու չեմ, արդէն հարիւրին մօտ եմ: Թոռներ, տղաքներ, հարսներ ունիմ: Դուք գնացե՛ք՝ փախե՛ք լեռը, ըսի, ես տանս մէջ եթէ պիտի մեռնիմ, խաղաղ կը մեռնիմ:

Այս փիլիսոփայութեան պատասխան չունէր Չաւեն, ուստի լռեց, եւ երբ հացը կերաւ լմնցուց եւ գինուոյ կուժին վերջի կաթիլը նաեւ քամեց, պառաւը

— Որդի՛, մի՛ ծալուիր, դու բան չես կ'երէր այսօր, երեկ այդ տղեկը լաւ կերաւ. կա՛ց հիմա...— ըսաւ եւ վազեց գնաց՝ ժամանակ չի թողնելով Չաւենի, որ արգիլէ, եւ քանի մը վայրկեանէն եկաւ դարձեալ ուտելիք ու գինի բերելով: Եւ երբ Չաւեն սկսաւ ուտել՝ պառաւն էլ սկսաւ հին պատմութիւններ ընել, որ Չաւենի յիշատակներէն շատ բարձր կին:— Որդի,— կ'ըսէր,— դու այն օրերը գիտե՞ս, երբ Սուրեն պարսիկը ամէն Հայաստան կը կոխկռտէր, յետոյ երբ Վարդան Մամիկոնեան զայդ Սուրեն սպաննեց, յետոյ երբ պարսից թագաւորը եկաւ, յետոյ երբ մենք ամէնքս լեռները փախանք...

— Ես այդ յետոներուն յետինն անգամ չգիտեմ: